

Täpp till kryphålen som gör det riskfritt att begå grova brott

Göteborgs-Posten den 23 juni 2022

Fler än 30 människor har dödats i år. Det går inte längre att krossa den organiserade brottsligheten, enligt uppsatta personer inom polisen. Om någon enda medborgare till äventyrs hade missat allvaret i situationen så kanske bilderna från påskens upploppsscener ledde till ett uppvaknande. Bilden av över 100 poliser som skadas och tvingas till reträtt har för alltid att etsat sig fast. En bild som fortplantat sig i internationella medier – i tysk press beskrivs Sverige, tyvärr med viss rätt, som EU:s farligaste land.

Bakom allt detta ligger en organiserad brottslighet som är både rationell och kalkylerad. I stället för att bygga företag inom den formella ekonomin och göra rätt för sig, kan nu allt fler välja att verka i branschen "olagligt företagande".

Alla företag som vill bedriva verksamhet i områden behärskade av den organiserade brottsligheten tvingas ta med effekten av kriminalitet i sin kalkyl. Den lokala tobakshandlaren med invandrabakgrund har sällan möjlighet att flytta sin verksamhet till ett tryggare och dyrare område. Alternativet blir att stänga ner. Centrumen töms på affärer och lokalt liv. De socialt utsatta områdena blir utan ekonomisk verksamhet och arbetsplatser, vilket leder till att det blir ännu sämre.

Den som ändå väljer att driva sin verksamhet riskerar att tvingas betala till den organiserade brottsligheten för deras beskydd eller snarare för "förmånen" att de ska avstå från att skada vederbörande personligen eller fysiskt förstöra dennes verksamhet. Det blir ett slags skatt företagaren måste betala för att inte dennes företag ska förstöras eller tas över.

Det är mycket tal om att nyrekryteringen till "gängen" måste stoppas. Här har Sverige misslyckats. För en ung person utan framtidsutsikter kan valet att bli kriminell ses som ett rationellt beslut. Man tjänar pengar, får respekt och ges karriärmöjligheter. Man slipper gå den långa vägen via utbildning och reguljära jobb. Och om man inte fått godkända betyg när man gått ut nian, hur ska man då ens komma in på denna väg?

Frågan om lag och ordning rankas som en av de viktigaste bland väljarna inför året val och politikerna övertrumfar varandra med vallöften om hur straffen ska skärpas mot de gängkriminella. Hårdare tag krävs, men polisen måste också ges möjligheter att bygga tillit och närhet till medborgarna. Att till exempel få föräldrar att våga anmäla sin son och hans kamrater som är i färd med att ta sina första karriärsteg i det lokala brottsyndikatet. För polisen handlar det om att ge föräldrarna den styrkan och tilliten, vilket förutsätter att polisen är stark nog att ge dem skydd att stå emot hot och påtryckningar.

Vi måste få till en skola som fungerar och ett samhälle som tar emot den kraft som ändå finns. Skolan måste ha förväntningar och prestationskrav på varje elev. Alla måste förberedas för att kunna bidra

till att förvalta och utveckla Sverige i framtiden. Detta börjar redan i förskolan, som borde vara obligatorisk. Förskolan är central i integrationsarbetet.

Samtidigt måste samhället med full kraft täppa till möjligheterna att bygga sin privatekonomi på brott och bedrägerier. Man kan enkelt starta företag i Sverige och missbruka systemet i ett år eller mer innan det upptäcks. Allt i den heliga integritetens namn. Politiker måste förenkla processen att få kriminella dömda. Göra det möjligt att upphäva sekretess mellan myndigheter kring en person då det är nödvändigt.

I andra sammanhang finns ingen sekretess alls. Man kan på ett ögonblick få reda på en persons adress, inkomst och familjeförhållanden bara genom att slå på namnet. En bild på personens ytterdörr tar några sekunder att få fram. Självklart är det då enkelt att hota och pressa till exempel en myndighetsperson som uppfattas stå i vägen för resurser man vill komma åt.

Utsikterna att komma undan med mycket grova brott är goda. Uppklaringsprocenten för mord i gängmiljö är låg – runt 20 procent, enligt polisens analytiker. Att det är relativt riskfritt till och med att mörda driver på våldet.

Många anhöriga söker nu hjälp för att de är trötta på skjutningarna. Det finns en ökande psykisk ohälsa i utsatta områden som ingen pratar om. De som är döda är döda, men de som lever kvar blir psykiskt traumatiserade.

Politikerna menar säkert väl. Det är dock mycket prat men lite verkstad. Visa nu i handling att ni verkligen menar allvar med att vilja lyfta förorten. Socialtjänsten måste ges bättre verktyg och straffen för vapenbrott skärpas. Det är alltför lätt för en vuxen att tvinga en ungdom att ta på sig ett brott. I Finland har man förbjudit medlemskap i vissa gäng men i Sverige har vi ingenting. Lagar och verktyg måste anpassas till dagens problembild.

Magnus Henrekson

Rissa Seidou